

Rekenverbetertraject - Rekenbeleid op school

Praktische handvatten voor het taalles- en rekenonderwijs zoals deze kwaliteitskaart zijn te vinden op www.taalpilots.nl en www.rekenpilots.nl. De rubriek 'implementatiekoffer' bevat alle informatie en handreikingen die in het kader van de Kwaliteitsagenda Primair Onderwijs worden ontwikkeld om het onderwijs in de basisvaardigheden te verbeteren.

Tip (1) Maak een rekenbeleidplan om de kwaliteit van het rekenonderwijs te borgen

Het rekenbeleidsplan is een groeidocument, na elk overleg en na elke rekenvergadering worden de afspraken hierin vastgelegd. Het vastleggen van afspraken zorgt ervoor dat voor iedereen helder is hoe het rekenonderwijs binnen de school gegeven wordt.

Tip (2) Begin met het vaststellen van doelen voor het rekenonderwijs

Begin met het vaststellen van hoge realistische doelen zowel op school- en groepsniveau als op leerlingniveau. Formuleer de doelen in leerprestaties van leerlingen, hiervoor kunnen de Cito-scores gebruikt worden. Belangrijk is om naar aanleiding van de gestelde doelen telkens weer te bespreken wat de knelpunten zijn en waar de kansen liggen. Gebruik hierbij de opbrengstgegevens om het onderwijsleerproces te analyseren en stel de vraag: Hoe ziet ons rekenonderwijs er momenteel uit waardoor deze huidige resultaten tot stand zijn gekomen? Dit moet eerst in kaart worden gebracht, daarna is de volgende vraag van belang: wat kunnen we doen om ons rekenonderwijs te versterken?

Tip (3) Leg de verantwoordelijkheden en taken binnen de school vast

Op de school moet duidelijk zijn wie waarvoor verantwoordelijk is. Wat zijn de taken van de schoolleiding, intern begeleider, remedial teacher, rekencoördinator, groepsleerkrachten en onderwijsassistenten en het bestuur? Beschrijf deze taken in het rekenbeleidsplan. Wie werkt er bijvoorbeeld nieuwe leerkrachten in of leerkrachten die switchen van groep? Zie ook de kwaliteitskaart 'Taken en verantwoordelijkheden binnen een rekenverbeterproject'.

Tip (4) Zorg voor een goed gecoördineerde aanpak van het rekenbeleid

Besturen en schoolleiders hebben grote invloed op de kwaliteit en de resultaten van het onderwijs op hun school. Belangrijk is om te investeren in professionalisering van leerkrachten. Ondersteun leerkrachten door het brengen van klassenbezoeken. Bekijk of het mogelijk is om een rekencoördinator aan te stellen. Zorg dat er niet teveel zaken tegelijk worden aangepakt en stel rekenen als prioriteit. de uitvoering van het rekenonderwijs.

Tip (5) Maak rekenen tot een teambrede aanpak

Om het rekenonderwijs structureel te verbeteren is een teambrede aanpak nodig en een voortdurende focus. Alle teamleden inclusief de schoolleider en de intern begeleider zijn betrokken bij de verbetering en de uitvoering van het rekenonderwijs.

Tip (6) Zet het rekenonderwijs regelmatig op de agenda

Om het rekenonderwijs structureel te verbeteren is een teambrede aanpak nodig en een voortdurende focus. Alle teamleden inclusief de schoolleider en de intern begeleider zijn betrokken bij de verbetering en de uitvoering van het rekenonderwijs.

Tip (7) Stel het versterken van leerkrachtvaardigheden centraal in uw beleidsplan

De leerkracht is bepalend voor het leren rekenen van kinderen. Werk daarom vooral aan het verbeteren van de instructiekwaliteiten van de leerkracht en het effectief omgaan met verschillen tussen de leerlingen.

Tip (8) Besteed na de afname van de cito-toetsen in een teamvergadering tijd aan de uitkomsten en trends van de cito-toetsen

Na de Cito-toetsen worden de resultaten bekeken, de gegevens verklaard en conclusies getrokken. De volgende vragen kunnen hierbij centraal staan (Gelderblom, 2008):

- In welke groepen vindt geen goede vooruitgang plaats?
- Kloppen deze gegevens met de verwachtingen? (zie ook toetsen methode)
- Wat zeggen deze resultaten over het onderwijs dat gegeven is?
- Hoe verhouden de resultaten zich tot voorgaande jaren? Hierna zijn de volgende interventies belangrijk en worden er afspraken gemaakt:
- Welke veranderingen zijn nodig?
- Wat betekenen deze gegevens voor de instructie?
- Hoe wordt er omgegaan met de verschillen tussen zwakke en goede leerlingen?
- Wat wordt er gedaan met de risicoleerlingen?
- Wat ga je als leerkracht de komende periode (anders) doen?
- Wat heb je daarvoor nodig?

Belangrijk is dat de leerkrachten na de Cito-toets een foutenanalyse maken en een diagnostisch gesprek voeren met leerlingen die een opvallend resultaat hebben. Maak een pas op de plaats binnen de methode voor er met deel b wordt begonnen. Zijn alle doelen behaald?

Tip (9) aandachtspunten voor de inhoud van het rekenbeleidplan

De volgende onderwerpen kunnen opgenomen worden in het rekenbeleidsplan:

- Taken en verantwoordelijkheden van de directie, interne begeleider, rekencoördinatoren, remedial teachers, leerkrachten etc.
- Doelen rekenonderwijs: welke doelen zijn er m.b.t de Cito scores? Formuleer ook inhoudelijke doelen voor elk leerjaar en elk rekendomein. Wat moeten kinderen weten eind groep 2? Wanneer zijn de tafels gememoriseerd? Etc.
- Afspraken over rekentijd: hoeveel tijd wordt er besteed aan het rekenonderwijs. Hoeveel tijd is er extra voor rekenzwakke kinderen?
- Afspraken over de (verlengde) instructie, opbouw van de lessen. Bijvoorbeeld, Elke rekenles begint met een warming-up. 's Middags wordt er door de hele school 15 minuten besteed aan het automatiseren.
- Afspraken over rekenstrategieën. Wat is de basisstrategie bij het rekenen tot 20, 100, cijferen etc.
- Afspraken over de organisatie van de rekenmethode. Hoe worden de lessen opgebouwd? Hoe vaak vindt instructie plaats. Wanneer wordt er getoets? Welke afspraken zijn er over aanpassingen in de methode? Etc.
- Afspraken over materiaalgebruik. Welke materialen worden er gebruikt, met welk doel worden deze ingezet tijdens de rekenles?
- Rekenen in groep 1/2; hoe wordt het rekenonderwijs in groep 1-2 vormgegeven? Welke doelen zijn er? Hoeveel tijd wordt er aan rekenen besteed? Etc.
- Hoe omgaan met de toetsen, zowel methodegebonden toetsen als Cito-toetsen. Wanneer worden deze besproken, door de schoolleider en de intern begeleider/rekencoördinator, in het team en door de leerkrachten en de intern begeleider/rekencoördinator. Hoe worden de toetsresultaten overgedragen rond de zomervakantie? Zie ook tip 7.
- Afstemming beleid zwakke rekenaars; afspraken over diagnostische gesprekken na de toets. Afspraken over extra tijd, extra instructie. Afspraken over het omgaan met de referentieniveaus.
- Afstemming beleid sterke rekenaars; wat wordt er geschrappt uit de methode. Wat voor verrijking wordt er gebruikt. Etc.
- Afspraken over differentiatievormen zoals pre-teaching, verlengde instructie.
- Afspraken over groepsoverzichten en groepsplannen.

Tip (10) Integreer kwaliteitszorg en personeelsbeleid in professionaliseringstrajecten

Naast coaching en ondersteuning is het stellen van eisen aan het handelen van leerkrachten een belangrijk middel om de kwaliteit te verhogen. Onderstaande zaken kunnen worden gekoppeld aan bijvoorbeeld instructievaardigheden:

- Eisen stellen voor een minimaal niveau van uitvoering
- Het beoordelen van de kwaliteit van de uitvoering
- Een uitvoeringsniveau onder het minimum niet accepteren.

Colofon

Deze Kwaliteitskaart Rekenbeleid op school is samengesteld door Arlette Buter, Ina Cijvat, Gert Gelderblom en Kees-Jan Overdevest en is een uitgave van School aan Zet. Voor vragen rond de handreikingen en kwaliteitskaarten kunt u contact opnemen met School aan Zet: Gea Spaans, secretariaat@schoolaanzet.nl.

KKROS0612

© Buiten het downloaden zijn alle rechten op dit product voorbehouden aan:

KWALITEITSKAART